

POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie A. S.
oskarżonego o czyn z art. 209 § 1a k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron
w dniu 4 czerwca 2025 r.,
skargi obrońcy oskarżonego
od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie
z dnia 21 stycznia 2025 r., sygn. akt IV Ka 1508/24,
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód
w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2024 r., sygn. akt V K 813/23 i przekazującego
sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania,
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić skargę;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania skargowego obciążyć oskarżonego A. S..**

UZASADNIENIE

A.S. został oskarżony o to, że w okresie od 4 lipca 2019 roku do 23 sierpnia 2022 roku uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego ciążącego z mocy wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie I Wydział Cywilny z 3 lipca 2019 roku o sygn. akt I ACa 21/19 w kwocie po 2500 zł miesięcznie na rzecz M. S. oraz w

kwocie po 2000 zł miesięcznie na rzecz A. K., gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość większą niż co najmniej 3 świadczeń okresowych, narażając w ten sposób wyżej wymienionych pokrzywdzonych na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1a k.k.

Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie wyrokiem z dnia 12 czerwca 2024 roku, sygn. akt V K 813/23 uniewinnił A. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Od powyższego wyroku apelacje wnieśli prokurator i pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej.

Sąd Okręgowy w Szczecinie, po rozpoznaniu wniesionych apelacji, wyrokiem z dnia 21 stycznia 2025 r., sygn. akt IV Ka 1508/24, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Skargę od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżonemu wyrokowi zarzucając naruszenie treści art. 437 § 1 i 2 k.p.k., poprzez wydanie przez Sąd Okręgowy w Szczecinie orzeczenia kasatoryjnego wobec formalnie niedopuszczalnych ku temu podstaw, albowiem zaskarżone orzeczenie wydane zostało z przekroczeniem zakresu rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie celem ponownego rozpoznania w granicach zaskarżenia wyroku sądu I instancji.

Prokurator Rejonowy w odpowiedzi na wniesioną skargę, wniósł o jej oddalenie, z uwagi na jej oczywistą bezzasadność, wynikającą z braku naruszenia przepisów prawa, w tym uchybień wskazanych w art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy oskarżonego A. S. okazała się niezasadna, wobec czego podlegała oddaleniu.

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 539a § 3 k.p.k. podstawą do wniesienia skargi na wyrok sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania jest wyłącznie naruszenie przepisu określonego w art. 437 k.p.k. albo wystąpienie uchybienia wymienionego enumeratywnie w treści art. 439 § 1 k.p.k. Tak więc rozpoznanie skargi ogranicza się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 k.p.k. albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 § 1 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego, względnie, czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.).

Tym samym niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. badał merytorycznie prawidłowość przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień podniesionych w apelacji, jak również zasadność uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy (zob. postanowienie SN z dnia 13 września 2022r., V KS 15/22; postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2022 r., IV KS 64/21; postanowienie SN z dnia 28 stycznia 2022 r., II KS 29/21; postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2022 r., V KS 36/21).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, wskazać należy, że sąd odwoławczy nie dopuścił się naruszeń, o których mowa w art. 539a § 3 k.p.k., a przede wszystkim obraży art. 437 § 1 i 2 k.p.k., na który we wniesionej skardze powołuje się obrońca oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku, dostrzegając zakaz wynikający z art. 454 § 1 k.p.k., wskazał wyraźnie, że nie mógł skazać oskarżonego A. S., ponieważ został on uniewinniony przez sąd I instancji. Ponadto sąd ten podniósł, że istnieją podstawy do rozważenia wydania względem oskarżonego wyroku skazującego pod warunkiem ponownej, wszechstronnej, rzetelnej i logicznej analizy i oceny wszystkich dotąd zebranych dowodów. Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazuje jednoznacznie, że sąd odwoławczy nie dostrzegł

żadnych braków w zgromadzonym materiale dowodowym, a jedynie odwołał się do konieczności przeprowadzenia ponownej oceny wszystkich dotąd zebranych dowodów.

Wbrew twierdzeniom skarżącego, sąd odwoławczy wskazał na zaistnienie uchybień w zakresie przeprowadzonej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, w szczególności wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadków A. K., M. S., D. K. i M. S. (bez konieczności ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości), których istnienie skutkowało koniecznością uchylenia wyroku we wskazanym zakresie. Zdaniem sądu odwoławczego „sąd rejonowy dopuścił się wskazanej przez skarżącego obrazy przepisów postępowania karnego mającej wpływ na treść orzeczenia, a w związku z czym wyrok uniewinniający nie mógł się ostać”. Z uwagi na ograniczenie płynące z treści art. 454 § 1 k.p.k., sąd ten nie mógł bowiem skazać oskarżonego w instancji odwoławczej.

W rozpatrywanej sprawie został zatem spełniony warunek przyjęty w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (zob. uchwała SN z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18).

Konkludując, sąd odwoławczy wskazał na zaistnienie takich uchybień w zakresie przeprowadzonej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, których istnienie skutkowało koniecznością uchylenia wyroku we wskazanym zakresie. Sąd ten prawidłowo uzasadnił, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (zob. postanowienie SN z dnia 13 września 2022 r., V KS 15/22). W realiach

przedmiotowej sprawy stwierdzono zatem wystąpienie przesłanki kasatoryjnej w związku z niemożnością wydania wyroku skazującego ze względu na regułę *ne peius*.

Zdaniem skarżącego, w sprawie nie zaistniała podstawa do uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Tymczasem powodem orzeczenia kasatoryjnego nie była przesłanka wskazana przez skarżącego, ale wystąpienie reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k., do której skarżący w ogóle się nie odniósł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy nie znajdując podstaw do uwzględnienia skargi orzekł o jej oddaleniu, obciążając oskarżonego kosztami sądowymi postępowania skargowego, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

[J.J.]

[r.g.]